

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.254/2019/7. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bálint Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bálint Gábor) által képviselt lakos I. r., II. r. és III. r. felpereseknek - a dr. Giró Szász és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Giró Szász) által képviselt Fidelitas Egyesület alperes ellen személyiségvédelmi igény érvényesítése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2019. április 24. napján kelt 7.P.21.777/2018/29. számú ítélete ellen a felperesek részéről 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben**, az alábbiak szerint **megváltoztatja**.

Megállapítja, hogy az alperes valós tényt hamis színben tüntetett fel a „Bemutakozik **(polgármester neve)** börtönválogatottja!”, az „Új elítéltekkel bővült **(polgármester neve)** börtönválogatottja” című szórólapokon és a 2018. november 28-án tartott sajtótájékoztatón annak elhallgatásával, hogy a felpereseket érintő büntetőeljárásban elsőfokon hozott ítélet - a sajtótájékoztató és a szórólapok terjesztésének időpontjában - nem jogerős, és a kiszabott börtönbüntetés végrehajtásában felfüggesztett. Ezzel megsértette a felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

Kötelezi az alperest, hogy saját költségén 15 napon belül az eredetivel azonos méretű, 70000 db, alábbi megszövegezésű szórólapot juttasson el a szegedi háztartásokba:

„A Fidelitas szegedi szervezete a „Bemutakozik **(polgármester neve)** börtönválogatottja!”, és „Új elítéltekkel bővült **(polgármester neve)** börtönválogatottja” című szórólapokon megsértette dr. I.rendű felperes neve, dr. II.rendű felperes neve és III.rendű felperes neve jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát annak elhallgatásával, hogy az őket érintő büntetőeljárásban elsőfokon hozott ítélet - a szórólapok terjesztésének időpontjában - nem jogerős, és a kiszabott börtönbüntetés végrehajtásában felfüggesztett.”

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek külön - külön 1 000 000 - 1 000 000 (egymillió-egymillió) Ft-ot.

Mellőzi a felperesek elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek külön - külön 116 417 - 116 417 (egyszáztizenhatezer-négyszáztizenhét - egyszáztizenhatezer-négyszáztizenhét) Ft elsőfokú perköltséget, valamint az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak 540 000 (ötszáznegyvenezer) Ft feljegyzett elsőfokú eljárási illetéket.

A felperesek által az államnak külön - külön fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 420 000 - 420 000 (négy száz húsz ezer - négy száz húsz ezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek külön - külön 44 450 - 44 450 (negyvennégy ezer - negyvennégy ezer - negyvennégy ezer - negyvennégy ezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetékből a felperesek külön - külön 48 000 - 48 000 (negyvennyolc ezer - negyvennyolc ezer) Ft, az alperes 336 000 (háromszázharminc ezer) Ft megfizetésére köteles az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az I. r. felperes - a perrel érintett időszakban - **(település neve)** Megyei Jogú Város főjegyzője, a II. r. felperes alpolgármestere volt, a III. r. felperes a Polgármesteri Hivatal Polgármesteri Kabinetirodájának vezetője.

A **(település neve)** Megyei Jogú Város Önkormányzatának egyik gazdasági társasága által 2008. és 2012. évek között ingyenesen nyújtott parkoló bérletekkel összefüggésben többek között a felperesekkel szemben indult büntetőeljárásban a Gyulai Járásbíróság a 2018. október 2. napján kelt 13.B.297/2016/138. számú ítéletével megállapította a felperesek bűnösségét felbujtóként elkövetett hűtlen kezelés büntetében, a felpereseket különböző időtartamú börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását egy év próbaidőre felfüggesztette. Az ítélettel szemben az ügyészség súlyosítás, míg a felperesek bűncselekmény hiányában történő felmentés érdekében terjesztettek elő fellebbezést, így az ítélet első fokon nem emelkedett jogerőre. A helyi és az országos sajtó az elsőfokú ítéletről a fentieknek megfelelő tartalommal számolt be.

Az alperes helyi szervezete 2018. október 25. napján a szegedi városháza előtt sajtótájékoztatót tartott, amelyen beszámolt arról, hogy a felpereseket a bíróság nem jogerősen felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte, és bejelentette, hogy a város lakosainak tájékoztatása érdekében szórólapos kampányt indít. A szórólap első oldalán a „Bemutatkozik **(polgármester neve)** börtönválogatottja!” felirat alatt fotómontázs látható, melyen a névvel és beosztással megjelölt felperesek, valamint **(személy 1. neve)** és **(személy 2. neve)** képmásához csikos rabruhába öltöztetett testet társítottak. A fotómontázs alatt az alábbi szöveg olvasható: „**(polgármester neve)** körül egyre több az elítélt. Legbizalmasabb munkatársait börtönbüntetésre ítélték: II. rendű felperes neve alpolgármestert, **(III. r. alperes neve)** kabinetfőnököt és I. rendű felperes neve jegyzőt. **(személy 1. neve)**, korábbi udvari beszállítója bűnügyi felügyeletben van. **(személy 2. neve)**, **(polgármester neve)** és **(személy 3. neve)** ügyvédje is előzetes letartóztatásban van. **(polgármester neve)** azonban kitart emberei mellett.” A hátoldalán a következő kérdést tüntették fel: „Ön mit gondol, meddig vezethetik elítéltek **(település neve)**-tet?”

Az alperes szegedi szervezete 2018. november 28. napján ismételten sajtótájékoztatót tartott, amelyen újabb szórólapot mutattak be. Annak első oldalán az „Új elítéltekkel bővült **(polgármester**

neve) börtönválogatottja" felirat alatt középen **(polgármester neve)** mellképe, míg körülötte a felperesekről, valamint **(személy 2. neve)-ről, (személy 4. neve)-ről, (személy 5. neve)-ről és (személy 1. neve)**ről készült fotómontázs látható, amely a személyek képmását csíkozott háttér előtt, csíkos ruhában ábrázolja. A képek alatt feltüntették az adott személy nevét, beosztását, a bűncselekmény megnevezését, a kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatát, és annak időtartamát. A szórólap hátoldalán lévő szöveg első része az ún. **(ügy neve)**-üggyel foglalkozik, majd akként folytatódik, „Így új tagokkal bővült **(polgármester neve)** börtönválogatottja. **(polgármester neve)** körül egyre több az elítélt. Emberei eddig 19 év börtönbüntetést kaptak. Ön mit gondol erről?" Sem a szórólapon nem került feltüntetésre, sem pedig a sajtótájékoztatón nem hangzott el, hogy a felperesekkel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést a bíróság végrehajtásában felfüggesztette és az elsőfokú ítélet nem jogerős.

A két szórólap 70 000 - 70 000 példányban készült el, amelyet az alperes szegedi szervezete eljuttatott **(település neve)** város lakosaihoz.

A felperesek keresetükben kérték, a bíróság állapítsa meg, az alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogukat a 2018. október 25. és 2018. november 28. napján tartott sajtótájékoztatókon és az ott bemutatott szórólapokon tett azon valótlan tényállítással, mely szerint a felpereseket börtönbüntetésre ítélték, a felperesek elítéltek, továbbá annak a ténynek az elhallgatásával, hogy nem jogerősen kiszabott, felfüggesztett börtönbüntetésről van szó, emellett megsértette a becsülethez, jóhírnévhez és képmáshoz fűződő személyiségi jogukat a szórólapoknak azzal a képi megjelenítésével, hogy őket „börtönválogatott" tagjaként hamis képfelvétellel rabruhában ábrázolta. Kérték, a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, kötelezze a jogsértés abbahagyására, a szegedi háztartásokba szórólap eljuttatásával elégtételadásra, a birtokában lévő sérelmezett szórólapok megsemmisítésére, valamint egyenként 10 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére. Érvelésük szerint az alperes nyilatkozatai és a hamis képfelvétel bemutatása, illetve terjesztése azért sérti a felperesek megjelölt személyiségi jogait, mert azok egyrészt elhallgatják az alperes által ismert lényeges tényeket (felfüggesztett börtönbüntetés, nem jogerős ítélet), másrészt a szöveges és a képi megjelenítéssel azt a hamis látszatot keltik, hogy olyan bűnözők (elítéltek), akik börtönbüntetésüket töltik. Megítélésük szerint a közlések hamissága és a rendkívül egyszerű vizualitás alkalmas az alperes által kiváltani kívánt cél, a lejáratásuk elérésére, mert a közvélemény számára nem kétséges a hamis információ valósága. A becsületük sérelmével kapcsolatban utaltak arra, az alperes által kifejezésre juttatott értékítélet nem felel meg az ítéletalkotás közmegegyezés által elfogadott törvényeinek, logikai szabályainak, ekként az értékelés torz, következtelen, túlzó, indokolatlanul bántó, lealacsonyító. A sérelemdíj iránti igénnyel kapcsolatban előadták, a jogsértés többszörös, az alperesi felróhatóság kiemelkedő mértékű, továbbá a megjelölt összeg alkalmas arra, hogy az alperesek a továbbiakban tartózkodjanak a hasonló jogsértésektől.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, a sajtótájékoztatókon elhangzott, hogy a felpereseket első fokon ítélték felfüggesztett börtönbüntetésre. Álláspontja szerint a felperesek büntetőügyében meghozott ítélet és annak tartalma köztudomású volt, mivel arról a helyi és országos sajtó egyaránt beszámolt, erre tekintettel a szegedi lakosság nem a szórólapból szerzett tudomást a felperesek bűnösségéről. Kiemelte, az elítélt kifejezést a hétköznapi értelemben használta, mely szerint elítéltnak nevezik azt a személyt, akit a bíróság ítéletében elítél, függetlenül attól, hogy az ítélet jogerős-e vagy sem. Ezért a felperesek jóhírnevének sérelmét ennek a kifejezésnek a használata nem okozhatta. Hangsúlyozta, a társadalmi megítélés szempontjából annak van jelentősége, hogy az adott személyt bűncselekmény elkövetése miatt elítélik, nem pedig annak, hogy milyen büntetést kapott. Utalt arra, amennyiben a büntetőeljárás során a másodfokú

bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyná, nyilvánvalóan szóba sem kerülhetne a jóhírnév sérelme. Érvelése szerint, a sérelmezett közlés véleménynyilvánítás az érintettek közéleti tevékenységével, politikai városvezetési szerepvállalással kapcsolatban, mely esetben a felpereseket fokozott tűrési kötelezettség terheli, emiatt a megjelölt személyiségi jogok sérelme nem állapítható meg. Eltúlzottnak tartotta a követelt sérelemdíj összegét, mivel nem állapítható meg a jogsértés ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke elenyésző, és a felperesek ténylegesen bekövetkezett hátrányt, népszerűségvesztést nem szenvedtek el, nem kellett lemondaniuk a városvezetésben betöltött pozíciójukról.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az alperesnek 317 500 Ft perköltséget, valamint egyenként az államnak külön felhívásra 600 000 Ft eljárási illetéket. Megállapította, 450 000 Ft eljárási illeték az állam terhén marad. A sajtótájékoztatókon elhangzottakat illetve a szórólapon szereplő szöveget a közügyek vitatásával összefüggésben tett véleménynyilvánításnak tekintette, figyelemmel arra, hogy a büntetőeljárás tárgyát közpénzek felhasználása illetve annak jogszerű gazdálkodással ellentétes volta képezte, ami közügynek minősül. Megállapította, a közlés célja - a felperesek minősítésén túl - a polgármester tevékenységének a kritikája, amelynek kapcsán az alperes azt a morális kérdést vetette fel, hogy a nem jogerősen elítélt felperesek miért vehetnek részt a város vezetésében, a polgármester miért nem tesz lépéseket leváltásuk érdekében. Kiemelte, annak, hogy az alperes a szórólapokon nem utalt a jogerő hiányára és a büntetés felfüggesztésének a tényére, nincs jelentősége, mert azokról a közvélemény már jóval korábban tudomást szerzett, az köztudomású volt. Mivel ezek véleménynyilvánításként transzformálódtak, nem tekinthetők a valós tények elhallgatásának. A szórólapok képi megjelenítése tekintetében álláspontja az volt, hogy az nem öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a felperesek magán vagy családi életével kapcsolatos közlés, ezért arra a véleménysszabadság kiterjed, azaz magasabb szintű oltalmat élvez a felperesek nevesített személyiségi jogainál. Az alperes a szórólapok képi ábrázolásával, tényállításaival a közügyeket szabadon vitathatta, a városi vezetők nem jogerős elítélése miatt a polgármestert kritizálhatta. Mindebből arra a következtetésre jutott, hogy a felpereseket megillető személyiségi jogok védelme és az alperes szólásszabadsághoz fűződő jogának kollíziója a szólásszabadság, a véleménynyilvánítás magasabb szintű oltalmával volt feloldható, a szóbeli és a szórólapokon megjelenő közlések automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezik, ezáltal a jogsértés hiányzik.

Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben az ítélet megváltoztatásával a keresetük szerinti objektív jogkövetkezmények alkalmazását és felperesenként az alperes 2 000 000 Ft összegű sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérték. A másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkörként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontját jelölték meg. Hivatkoztak arra, az I. r. és III. r. felperesek nem minősülnek közszereplőnek, mivel esetükben nem állnak fenn a 7/2017. (III. 7.) AB határozat [57] pontjában rögzített körülmények. Sérelmezték, az elsőfokú bíróság nem tette meg a tények értéktételektől történő jogalkalmazói elhatárolását, mely az ügyben döntően befolyásolja a véleménysszabadság alapjogának terjedelmét. A közügyeket érintő, de hamisnak bizonyult tényállításokat ugyanis csak abban az esetben oltalmazza a véleménysszabadság, ha a tényt állító vagy híresztelő jóhiszemű volt. Megítélésük szerint az alperes közlése nem véleménynyilvánítás, hanem tényállítás, melynek valótlanágáról az alperes tudott, ezért a személyiségi jogsértés megállapítható. Hangsúlyozták, az alperes felmérte, hogy sem a büntető ítélet ténye, sem annak rendelkező része nem köztudomású tény, hiszen saját nyilatkozata szerint azért indított szórólapos kampányt, hogy a szegediek tudomást szerezzenek arról, a várost elítéltek vezetik.

Következésképpen a szegedi polgárok túlnyomó többsége számára az észlelés forrása az alperes volt, aki a szöveges és a képi megjelenítéssel éppen azt a hamis látszat kialakítását célozta, miszerint a felperesek olyan bűnözők (elítéltek), akik börtönbüntetésüket töltik. Utaltak arra, a köztudomású jelleg nem jelenti azt, hogy a tények meghamisíthatók, ekként a valóság torzítható lenne. Hozzá tették, a fenti körülményeknek elhallgatása nem tekinthető lényegtelennek. Kifogásolták, az elsőfokú bíróság nem értékelte a felperesi képmásjog sérelmét. A sérelemdíj iránti igényt illetően fenntartották az elsőfokú eljárásban kifejtett indokaikat.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokaira tekintettel. Megismételte azt az elsőfokú eljárás során kifejtett érvelését, miszerint közügyek tekintetében fogalmazta meg valós tényeket tartalmazó véleménynyilvánítását, mely esetben a véleménynyilvánítás szabadsága elsődlegesnek minősül a személyiségi jogok védelmével szemben. Kiemelte, a büntetőügyben meghozott ítélet jogerösségének kérdése és a felfüggesztés ténye az érintett személyek megítélése szempontjából nem minősül olyan súlyú ténynek, amely a jogsértés megállapítására alapot adna. Álláspontja szerint a magatartása a legkisebb mértékben sem korlátozta a felperesek emberi méltóságához való jogát, a szórólapokon alkalmazott képi megjelenítés nem volt öncélú, a közügyek vitatásának körén belül maradt.

A fellebbezés részben alapos.

A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdés a) - d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik, továbbá hogy felülbírálati jogkörei közül melynek vagy melyeknek a gyakorlását kéri a másodfokú bíróságtól.

Ennek megfelelően a felülbírálat keretében - a fellebbezésben megjelöltek szerint gyakorolni kért felülbírálati jogkört, hivatkozott anyagi jogszabálysértéseket és a fellebbezés indokait is figyelembe véve - az ítéletábrán az azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megfelel-e az anyagi jogszabályoknak, ténymegállapításainak minősítése és az abból levont következtetései helytállóak-e.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi életét, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon illetve eszközökkel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A Ptk. 2:42 § (2) bekezdése rögzíti generálklauzulaként, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, a személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyére vonatkozó és e személyt sértő valótlan tényről állít vagy híresztel vagy valós tényről hamis színben tüntet fel. A hírnév valamely személyre vonatkozó, mások által hozzáférhető azon tények, adatok összessége, amelyek alapján az adott személyről a társadalomban kialakul egyfajta értékítélet. Ennek megfelelően a jóhírnév sérelmét elsősorban az olyan közlések eredményezhetik, amelyek akár kifejezetten, akár utalásszerűen valamely személyre vonatkozó olyan objektíve, valótlan tényállítást tartalmaznak, amely alapján az adott személyről korábban kialakult kedvezőbb társadalmi értékítélet hátrányosan változhat meg.

A fellebbezésre tekintettel az ítéletablának vizsgálnia kellett, hogy a sérelmezett közlések tényállítást tartalmaznak vagy véleménynyilvánításnak minősülnek. Tényállítást a múltban vagy jelenben történt konkrét cselekményre vagy eseményre vonatkozó közlés, amelyet a véleménynyilvánítástól elhatárol, hogy míg a tények fennállása elvileg bizonyítható, addig az értékítéletek valóságtartalma nem bizonyítható (Emberi Jogok Európai Bíróság Csánics kontra Magyarország ítélet, BDT2011. 2403.). Egyetért az ítéletábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy az alperes a sajtótájékoztatókon, a szórólapokon kritikát, bírálatot fogalmazott meg, az azonban a polgármesterre vonatkozott, ezzel összefüggésben közölte - többek között - a felperesekkel szembeni büntetőeljárás egyes adatait. A felpereseket érintő közlés azonban a fenti szempontok figyelembevételével az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően tényállításnak minősül.

A szórólapok tartalma mellett a sajtótájékoztatón elhangzottak is a per tárgyát képezték. Az alperes az írásbeli ellenkérelmében állította, hogy mindkét sajtótájékoztatón közölte, az elsőfokon meghozott ítélet nem jogerős és a kiszabott börtönbüntetés végrehajtásában felfüggesztett. Az elsőfokú bíróság azonban eltérő jogi álláspontja folytán nem vizsgálta a sajtótájékoztatón elhangzottakat, ezáltal a Pp. 237. § (2) bekezdése szerint szükséges tájékoztatást nem adott, tényállást ezzel kapcsolatban nem állapított meg. Nem tekinthető annak a sajtótájékoztatóról a delmagyar.hu sajtótermékben közölt híradás idézése. Ezért az ítéletábla a Pp. 369. § (4) bekezdés a) pontja alapján a már kifejtett anyagi jogi álláspontja szerinti anyagi pervezetést elvégezte, annak eredményeként a bizonyítékokat az alábbiak szerint értékelte. A felperes keresetéhez maga csatolta a 2018. október 25. napján megtartott sajtótájékoztatóról a különböző internetes sajtótermékekben megjelent híradásokat (F/5. alatt), melyekből az állapítható meg, hogy e sajtótájékoztatón az alperes közölte, a büntetőügyben meghozott elsőfokú ítélet nem jogerős, és a kiszabott börtönbüntetés végrehajtásában felfüggesztett. Ezzel szemben a 2018. november 28. napján megtartott sajtótájékoztató esetében nem áll rendelkezésre olyan bizonyíték, amelyből e tények közlése megállapítható lenne, a felperes által becsatolt, a sajtótájékoztatóról tudósító cikkek erre nem tartalmaznak utalást, az alperes pedig a Pp. 265. § (1) bekezdésére figyelemmel őt terhelő bizonyítási kötelezettség körében bizonyítási indítványt a bíróság felhívására nem terjesztett elő. Mindezek figyelembevételével az ítéletábla a tényállást fentiek szerint kiegészítette.

A hírnévrontás elhallgatással is bekövetkezhet, ha olyan körülmények elhallgatására kerül sor, amely a valóság hamisítására alkalmas. Ez valósul meg, ha valakiről nem közlik a teljes valóság megismeréséhez szükséges igaz tényeket, csupán azok egy részét és emiatt az érintettől alkotott értékítélet tévessé válik (BDT2010. 2366.)

A büntetőeljárásról szóló közlés abban az esetben nem valósít meg jogsértést, ha az megfelel az adott eljárás állásának, a vádirat, illetve a büntetőítélet tartalmának, azt valósághűen ismerteti, és az nem fejez ki előzetes ítéletmondást, nem jelöli meg befejezett tényként a bűncselekmény elkövetőjét, amennyiben ezt jogerős ítélet nem állapítja meg. Az elsőfokon meghozott ítélet esetében ezért akkor valósághű a tájékoztatás, ha azt is közlik, hogy az ítélet nem jogerős. Annak, hogy a büntetőeljárás a későbbiekben miként fejeződik be, e szempontból nincs jelentősége. A kiszabott börtönbüntetés esetében lényeges körülmény, hogy az végrehajtandó vagy végrehajtásában felfüggesztett, mivel az érintett személy megítélését hátrányosan befolyásolhatja, ha a börtönbüntetés végrehajtandó, az ugyanis nagyobb súlyú bűncselekmény elkövetésére utal. A fenti tények elhallgatásával az alperesi közlés azt a hamis látszatot kelti, hogy a felperesek esetében a bűncselekmény elkövetését a bíróság jogerősen megállapította, és a kiszabott börtönbüntetés végrehajtandó, következésképpen a közlés jogsértő. Mindezt nem érinti, hogy korábban a tényekről valósághűen maga és más sajtótermék is beszámolt (BH 2002. 392.).

A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése értelmében a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. Lényeges ezért, hogy a felperesek közéleti szereplőnek minősülnek-e, illetve, hogy a sajtótájékoztató és a szórólapos kampány a közügyeket érintette-e.

Az Alkotmánybíróság a közügyek vitatását érintő véleménysszabadsággal összefüggő alkotmányossági mércét meghatározó 7/2014. (III. 07.) AB határozatában megállapította „mivel a politikai véleménysszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, a közügyekre vonatkozó szólnak mindegyike fokozott védelem alá tartozik, és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét. A személyiségvédelem korlátozottsága tehát nem csupán a hivatásszerűen közszereplést vállalók esetében érvényesülő szabály, hiszen a közügyek vitatása adott esetben - a konkrét társadalmi vita erejéig - annál szélesebb személyi kört érinthet.” Kifejtett álláspontja szerint a közszereplő politikusok mellett a közhatalmat gyakorló személyek esetén is indokolt a személyiségvédelem korlátozottsága, „mivel egyrészt ők a saját döntésük alapján váltak a közügyek másoknál aktívabb alakítóivá, másrészt mindenki másnál szélesebb körben és hatékonyabban tudnak élni a tömegkommunikációs eszközökkel az őket ért támadásokkal szemben, harmadrészt esetükben a személyüket ért bírálatot és a minősítést a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli.” A II. r. felperes közszereplői minősége a perben nem volt vitatott. Emellett a I. r. felperes mint főjegyző és a III. r. felperes mint a Polgármesteri Hivatal Polgármesteri Kabinetirodájának vezetője a közlés időpontjában közhatalmat gyakorló személyek voltak, akik saját döntésükből kerültek e pozíciójukba, szélesebb körben tudtak élni az őket ért támadásokkal szemben tömegkommunikációs eszközökben, és a tisztségükben fogva a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság a demokratikus vita szükségszerű részeként kezelte. Ezáltal a jogvita elbírálása szempontjából a I. és III. r. felperes is közéleti szereplőnek minősül. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesekkel szemben indult büntetőeljárás közügyeket érint, amelynek következtében a felperesek személyiségi jogainak védelme korlátozottan érvényesül a véleménynyilvánítási szabadság gyakorlása esetében.

A véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál azonban különbséget kell tenni értékítélet és tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed. Ezen belül is fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. Nem ilyen feltétlen azonban a véleménynyilvánítási szabadság a tényállítások tekintetében. A véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanágának, vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta [7/2014. (III. 7.) AB határozat [62] bekezdés és 13/2014. (III. 18.) AB határozat [61] bekezdés). Ez esetben valótlan és hátrányos megítélés kiváltására alkalmas tényállítás kapcsán a közéleti szereplő ugyanolyan feltételekkel jogosult személyiségi jogvédelemre, mint bármely más személy. A fentiekre tekintettel az alperes terhére az előzőekben írt jóhírnévhez fűződő személyiségi jog megsértése megállapítható.

Ezzel szemben nem minősül jogsértőnek az „elítélt” kifejezés használata. E kifejezés köznap értelemben arra a személyre is vonatkozik, akit elsőfokon, azaz még nem jogerősen ítélték el, különös tekintettel arra, hogy az elsőfokú ítéletben is ez a szövegezés található. E kitétel megítélése szempontjából nem annak van tehát jelentősége, hogy a Be. 38. § (2) bekezdése kit tekint elítéltnak, hanem, hogy a közlést az átlagos olvasó miként értette.

Egyetért az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak a szórólapok képi ábrázolásával kapcsolatban kifejtett álláspontjával, miszerint az véleménynyilvánítás, és személyiségi jogot nem sért. Kétséget kizáróan erőteljes véleménynyilvánítás történt, az erősíti a szórólapok szóbeli közlését, de nem lépi túl a közéleti szereplők vonatkozásában lehetséges véleménynyilvánítás alkotmányosan megengedett kereteit, az nem öncélú, nem megalázó. Ezért a felpereseknek a jóhírnévhez és a becsülethez fűződő személyiségi jogát a képi ábrázolás nem sértette. A képmáshoz való jog sérelme a Ptk. 2:48. § (1) bekezdése alapján abban az esetben valósul meg, ha a képmás elkészítésére, felhasználására az érintett hozzájárulása nélkül kerül sor, erre azonban a felperesek nem hivatkoztak, így e tényállási feltételek megvalósulása nem volt vizsgálható.

A kifejtettek tekintettel a felperesekkel szembeni büntetőeljárás során meghozott elsőfokú ítélet tartalmának közlése anélkül, hogy az utalna arra, hogy az ítélet nem jogerős, és a börtönbüntetés végrehajtásában felfüggesztett, a valós tényeket hamis színben feltüntető közlés, amely alkalmas a felperesekről kialakult társadalmi értékítélet hátrányos megváltoztatására, s ezáltal sérti a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogukat. Erre figyelemmel az ítéletábra a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértést megállapította, továbbá alaposnak találta az elégtételadásra irányuló kérelmet is, és kötelezte a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés c) pontja alapján az alperest a rendelkező részben meghatározott szövegű és példányszámú szórólapnak a szegedi háztartásokba történő eljuttatására, hangsúlyozva, hogy elégtételt adó nyilatkozatnak hasonló nyilvánosságot kell biztosítani, mint amilyen nyilvánosság mellett maga a jogsértés történt. Nem találta indokoltnak az ítéletábra az alperes jogsértés abbahagyására és a további jogsértéstől való eltiltására kötelezését. A jogsértés ugyanis nem folyamatosan valósult meg, és nem merült fel adat arra, hogy későbbiekben az alperes részéről további jogsértéstől kellene tartani. Szintén nem volt szükséges objektív jogkövetkezményként a szórólapok megsemmisítése, mivel az alperes előadta, hogy az elkészült szórólapokat eljuttatták a szegedi háztartásokba, melyből következően a birtokában nincs szórólap, ezzel ellentétes adat az eljárás során nem merült fel.

Az ítéletábra részben találta megalapozottnak a sérelemdíj megfizetésére irányuló igényt. A sérelemdíj a nem vagyoni sérelem reparációjának jogi eszköze. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése értelmében, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges, a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel határozza meg. A sérelemdíj funkciója adott esetben kettős: kompenzációs szerepet tölt be a személyiségi jogsérelem tekintetében, és emellett magánjogi büntetésnek is tekinthető a hasonló jogsértések megelőzésének céljával. A fenti szempontokat figyelembe véve felperesenként 1 000 000 Ft összegű sérelemdíj tekinthető a jogsértéssel arányban állónak. Nem eredményezi az alperes sérelemdíj fizetés alóli mentesülését, hogy a közléseit megelőzően egyes sajtótermékek valósághűen számoltak be a büntetőeljárásban meghozott elsőfokú ítéletről, mivel nem mindenki tájékozódik ezekből, így ez nem zárja ki, hogy az alperesi közlések hátrányosan befolyásolják a felperesek megítélését. Figyelembe vette ugyanakkor az ítéletábra ezt a körülményt az összecszerzés meghatározásakor, mivel ez a felpereseket ért hatást enyhíti, mint ahogyan az is, hogy a sajtótájékoztatón az arról szóló

cikkek tartalmából kitűnően a felpereseket érintő ítélet tartalmáról tudomással rendelkező sajtó képviselői voltak jelen. Mindezek mellett az ítéletábra nagyobb súllyal értékelte, hogy a jogsértés ismétlődő jellegű volt, a sajtótájékoztatón és városszerte két alkalommal is terjesztett szórólap útján valósult meg. Emellett az alperes felróhatósága súlyos fokú, mivel kétséget kizáróan birtokában volt a valós információknak, ennek ellenére azokat harmadik személlyel szemben elérni kívánt célja elérése érdekében hallgatta el. Hátrányt növeli, hogy a felperesek olyan tisztséget töltenek be, akikkel szemben fennálló közbizalom megingatására a perbeli közlések alkalmasak, hiszen az tényként állítja, hogy a bűncselekmények elkövettek.

A felperesek fellebbezésének részbeni eredményessége következtében a felek pernyertességének-pervesztességének az aránya változott, a felperesek pernyertessége 30 %-osnak tekinthető: keresetük az igényeltékhez képest egy sajtótájékoztatón és a szórólapokon két tény elhallgatása, egy személyiségi jog megsértése, két objektív jogkövetkezmény alkalmazása és 1 000 000 Ft összegű sérelemdíj tekintetében bizonyult alaposnak. Ennek megfelelően az alperes a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján ilyen arányban köteles viselni a felperesek - ügyvédi munkadíjból álló - elsőfokú perkötségét. A felperesek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-a alapján egyenként 635 000 Ft-ot számítottak fel, amelynek 30 %-ára, azaz 190 500 Ft-ra tarthatnak igényt. Az alperes a hivatkozott IM rendelet ugyanezen rendelkezései alapján 317 500 Ft-ot számított fel, melynek 70 %-a, azaz felperesenként 74 083 Ft illeti meg. A két összeg különbözete alapján az alperes 116 417 Ft összegű perkötséget köteles külön-külön megfizetni a felpereseknek.

Az eljárásra irányadó tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán feljegyzett illetékből - a fenti pernyertességi-pervesztességi arányhoz igazodóan - a felperesek külön-külön 420 000 Ft, míg az alperes 540 000 Ft megfizetésére kötelesek a Pp. 101. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta.

A másodfokú eljárásban a felek pernyertességének-pervesztességének aránya 70 % - 30 % a felperesekre nézve kedvezőbben a kereset leszállítására tekintettel, így a felperesek és az alperes ilyen arányban köteles viselni a feljegyzett másodfokú eljárási illetéket a Pp. 101. § (1) és 102. § (1) bekezdése alapján.

A felpereseket megilleti az általuk felszámított, a hivatkozott IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján külön-külön megállapított 63 500 Ft ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség 70 %-a.

Az alperes a fellebbezési eljárási költség felszámítását elmulasztotta, így az ítéletábra arról nem dönthetett (Pp. 82. § (3) bekezdés).

S z e g e d, 2019. október 9.

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.

Dr. Tolna András sk.

Dr. Lengyel Nóra sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró